MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-3 ta' April, 2009

Citazzjoni Numru. 22/2006

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fl-24 ta' Jannar 2006, li permezz tiegħu l-attriċi esponiet bir-rispett:

1. Illi hija żżewġet lil B fl-24 ta' Awissu, 1994, meta kellha sittax-il (16) sena. Kienet għadha kemm għalqithom. Huwa kellu madwar ħamsa u għoxrin (25) sena.

2. Illi hija kienet toqgħod mal-ġenituri tagħha, imma missierha kellu argument magħha u keċċiha mid-dar, hija

telqet, u fi żmien xahrejn iżżewġet. Hija kienet imsawta sew kif kienu msawtin ħutha l-oħrajn.

3. Illi huwa baqa' magħha għal żmien sentejn sakemm ħa l-passaport Malti u l-*working permit*, u mbagħad sparixxa. Sal-lum għadha ma tafx fejn hu.

4. Qatt ma għaddielha manteniment minn dak iż-żmien 'l hawn. U miż-żwieġ ma kienx hemm tfal u kien jgħid li ma jridx tfal.

5. Illi hija ġiet ingannata u dan seta' jsir faċilment *stante* l-eta' u ċ-ċirkostanzi tagħha, għaliex B kien jaf li bis-saħħa tagħha kien se jieħu passaport Malti.

6. Illi kif jirriżulta anke permezz ta' *social workers*, l-esponenti għandha problemi ta' maturita' serji.

Għalhekk kellha ssir din il-kawża.

Illi mill-premess jirriżulta li ż-żwieġ li l-attriċi kkontrattat fl-24 ta' Awissu, 1994 mal-konvenut huwa null u bla effett u dan minħabba li:

1. Il-kunsens ta' xi waħda mill-partijiet inkiseb b'qerq dwar xi kwalita' tal-parti l-oħra li tista' mix-xorta tagħha tfixkel serjament il-ħajja miżżewġa.

2. Il-kunsens ta' xi waħda mill-partijiet vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha, jew b'anomalija psikoloġika serja li tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

3. Il-kunsens ta' xi waħda mill-partijiet inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' xi wieħed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

4. Xi waħda mill-partijiet rabtet il-kunsens tagħha ma' kundizzjoni li tirreferi għall-futur;

5. Xi waħda mill-partijiet, għalkemm ma kienetx interdetta jew marida b'moħħha, ma kellhiex fiż-żmien li sar iż-żwieġ, ukoll minħabba raġuni temporanja, setgħat intelletwali jew ta' rieda biżżejjed biex jinħoloq kunsens għaż-żwieġ.

Għaldaqstant, jgħid il-konvenut għala din l-Onorabbli Qorti, prevja kull dikjarazzjoni neċessarja u mogħtija l-provvedimenti opportuni:

1. M'għandhiex tiddikjara li ż-żwieġ kontrattat bejn il-kontendenti fl-24 ta' Awissu, 1994, hu null u bla effett għar-raġunijiet premessi.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li hu nġunt minn issa għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta maħlufa tal-kuraturi *nomine* ppreżentata fit-13 ta' Jannar 2009 li permezz tagħha esponew:

Illi f'dan l-istadju l-esponenti mhux edotti mill-fatti u għalhekk jirriservaw li jippreżentaw risposta ulterjuri fi stadju ieħor tal-proċeduri, meta u jekk jirnexxielhom jikkomunikaw ma' l-assenti minnhom rappreżentat. F'dan ir-rigward minn issa jitolbu lir-rikorrenti sabiex tipprovdilhom kull indirizz u / jew numru tat-*telephone* ta' l-assenti sabiex ikunu jistgħu jikkomunikaw miegħu.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat il-verbal tas-seduta tas-27 ta' Frar 2009 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fin-1990 a bażi ta' l-Artikolu 19(1) (d) (f) u (h) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-kuraturi ma ressqux

provi; izda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.*" (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attriċi jirrigwardaw:

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ.

19 (1) (h) – li l-kunsens kien vizzjat għaliex waħda mill-partijiet ma kellhiex is-setgħa intelletwali neċessarja;

19 (1) (g) – li l-kunsens kien vizzjat għaliex marbut ma' kundizzjoni li tirreferi għall-futur.

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006):

"Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover

assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi ppruvat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: *"B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut*

mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ." F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: *"Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

Jirriżulta ċar li l-attriċi li kellha sittax-il sena meta ġie ċelebrat iż-żwieġ ma kellhiex id-diskrezzjoni neċessarja biex tgħaddi għaż-żwieġ u żżewġet biex teħles mid-dar tal-ġenituri tagħha għar-raġunijiet imsemmija fir-rikors.

Għalhekk il-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet fl-24 ta' Awissu 1994; spejjeż ikunu bla taxxa, iżda l-attriċi għandha tħallas provviżorjament id-dritttijiet u spejjeż tal-kuraturi.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------